

اوراسیا در انتظار تجارت آزاد با ایران

گیلان امروز– اتحادیه اقتصادی اوراسیا که در رأس آن مسکو قرار دارد، به منظور عمیق کردن روابط با تهران، نهایی شدن توافق تجارت آزاد با ایران تا پایان سال میلادی جاری را هدف گرفته است.

فایننشیال تایمز از پیوستن ایران به اتحادیه اوراسیا خبر داده و نوشته است: «اتحادیه اقتصادی اوراسیا که در رأس آن مسکو قرار دارد، به منظور عمیق کردن روابط با تهران، یابیی شدن توافق تجارت آزاد با ایران تا پایان سال میلادی جاری را هدف گرفته است. نخست وزیران اتحادیه اقتصادی اوراسیا با مشاهده فرصت برای توسعه به بازار این بلوک، در مارس مصمم شدند مذاکرات با تهران را یک اولویت قرار دهند.

پدرام سلطانی، نایب رئیس اتاق ایران یک ماه پیش چنین از اهمیت حضور ایران در اوراسیا صحبت کرده بود. پیش از آن نیز در پارلمان بخش خصوصی نشست‌های مختلفی برای بررسی بازار اوراسیا و ملاقات‌هایی با مقامات کشورهای مختلف برگزار شده بود.

چرا اتحادیه اقتصادی اوراسیا مهم است؟

روسیه، قزاقستان، بلاروس، قرقیزستان و ارمنستان در سال ۲۰۰۰ اتحادیه اقتصادی اوراسیا را تشکیل دادند اما تا پیش

از سال ۲۰۱۴، به ساز و کار صحیحی نرسیدند. پس از ایجاد اتحادیه گمرکی، این اتحادیه اقتصادی جان تازه‌ای گرفت. قانون گمرکی اتحادیه از اول جولای ۲۰۱۰ برای جمهوری قزاقستان و روسیه و در ششم جولای ۲۰۱۰ برای بلاروس لازم الاجرا شد. تا اینکه مرحله بعدی یکپارچگی، با ایجاد فضای واحد اقتصادی (SES) در اول ژانویه ۲۰۱۲ آغاز شد.

بالاترین نهاد ناظر بر اجرای مقررات اتحادیه گمرکی و فضای واحد اقتصادی، کمیسیون اقتصادی اوراسیا است که فعالیت خود را از دوم فوریه ۲۰۱۲ شروع کرده است. گفته می‌شود در ۲۹ مه ۲۰۱۴ سران کشورهای عضو اتحادیه گمرکی و فضای واحد اقتصادی، پیمان اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EEU) را به امضا رساندند که از اول ژانویه ۲۰۱۵ به مرحله اجرا درآمده است. اسفندیار امیدبخش، یکی از مدیران معاونت بین‌الملل اتاق ایران در این‌باره می‌گوید: «فضای واحد اقتصادی، مرحله عمیق‌تر یکپارچگی اقتصادی است که علاوه بر اتحادیه گمرکی، منضمن هماهنگی سیاست‌های اقتصادی جابه‌جایی آزادانه خدمات، سرمایه و نیروی کار است.»

اتحادیه اقتصادی اوراسیا، هفت هدف عمده را دنبال می‌کند. تسهیل تجارت، ایجاد بازار مشترک در حوزه کشورهای مستقل هم سود عضو، حذف تدریجی قوانین گمرکی در داخل اتحادیه، برقراری تعرفه خارجی مشترک در میان کشورهای عضو، هماهنگ سازی تشریفات گمرکی، جابه‌جایی آزاد کالا، سرمایه، نیروی کار و خدمات در مرزهای اوراسیا، برقراری سیاست مشترک در زمینه انرژی، صنعت، کشاورزی و وسایل نقلیه، اهداف این اتحادیه را تشکیل می‌دهند.

در حال حاضر، جمهوری اسلامی ایران با هر ۵ کشور عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا دارای موافقتنامه سرمایه گذاری دوجانبه (BIT) است و راه چندانی تا امضای موافقتنامه سرمایه‌گذاری در اوراسیا باقی نمانده است.

عضویت در اتحادیه اوراسیا چه نفعی برای ایران دارد؟

تنها روسیه، بزرگ‌ترین کشور اتحادیه اوراسیا بازاری ۱۴۰ میلیون نفری پیش روی تاجر ایرانی است. مذاکرات و رفت‌وآمدهای مختلفی نیز میان مقامات دولتی و خصوصی ایران و روسیه طی یک سال اخیر انجام شده است.

فایننشیال تایمز در جدیدترین گزارش خود نوشته است: «پیشنهادهای تجاری در حالی مطرح می‌شوند که نشانه‌هایی از وخامت روابط ایران با آمریکا تحت ریاست **گیلان امروز**– شورای پول و اعتبار با صدور مجوز فعالیت موسسه اعتباری کاسپین در صورتی موافقت کرد که اولین ماموریتش، ساماندهی تعاونی‌های اعتبار فرشتگان، امیدجلین، بدرتوس، پیوند، الزهراء، حسنات اصفهان، دامداران و کشاورزان کرمانشاه، عام کشاورزان مازندران توسط سهامداران آنها باشد.

به گزارش ایلنا، بانک مرکزی به عنوان مقام ناظر پولی و بانکی بارها با درج اطلاعیه و نیز قرار دادن لیست بانک‌ها و موسسات مجاز بر روی وب سایت خود از سپرده‌گذاران خواسته بود که هوشیارانه در حفاظت از اموال و دارایی‌های خود بکوشند. اما آنچه از سالیان قبل آغاز شد این بود که بسیاری از سپرده‌گذاران به طمع سود بیشتر به سمت سرمایه‌گذاری در این موسسات روی آوردند. اما همانطور که بارها ولی‌الله سیف، رئیس کل بانک مرکزی نیز تاکید کرده است، هیچ بانک و موسسه اعتباری، بی دلیل اقدام به ارائه نرخ های سود بالا نمی‌کند. به بیان بهتر سود بالاتر نه تنها عایدی برای سپرده گذار ندارد، بلکه منافع او را نیز در طولانی مدت به خطر می اندازد و در این بین بانک‌ها و موسسات غیرمجازی که از سوی بانک مرکزی، مجوزی را کسب نکرده‌ند، به هیچ وجه مکانی امن برای سپرده گذاران و حفاظت از پول آنها نیستند.

ساماندهی بازار غیرمتشکل پولی

اما بانک مرکزی با توجه به مشکلاتی که از سوی فعالان غیرمجاز در بازار پول به وجود می آمد در راستای تکالیف قانونی و قانون بازار غیرمتشکل پولی مصوب سال ۱۳۸۳ و آیین نامه اجرایی قانون مذکور مصوب سال ۱۳۸۶ و مصوبه مورخ ۰۲.۲۷.۱۳۹۰ شورای پول و اعتبار، اقدامات لازم به منظور ساماندهی بازار غیرمتشکل پولی از جمله تعاونی های اعتبار غیرمجاز را از سنوات گذشته در دستور کارخود قرار داده است.

شرط بانک مرکزی برای صدور مجوز موسسه

{اقتصاد}

اوراسیا در انتظار تجارت آزاد با ایران

جمهوری دونالد ترامپ دیده می‌شود. رئیس جمهوری آمریکا هفته گذشته در سفر

به عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی، ایران را متهم کرد به آتش اختلافات فرقه ای و ترور در منطقه دامن می‌زند. روسیه و ایران از زمانی که تحریم‌های امریکا و اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۴ علیه مسکو وضع شدند، به‌دنبال عمیق کردن روابطشان بوده‌اند. دستیابی به توافق تجارت آزاد، پیروزی قابل توجهی برای بلوک نوپای اتحادیه اقتصادی اوراسیا خواهد بود و نشان دهنده تحکیم روابط میان ایران و جمهوری‌های شوروی سابق است.»

با دعهدی طرف‌های غربی، اهمیت گسترش روابط با شرق خود را نشان می‌دهد. غلامحسین شافعی، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران جاده ابریشم و اتحادیه اقتصادی اوراسیا را محور برنامه‌های اتاق ایران عنوان کرده و فروردین ماه امسال پس از بازگشت از مسکو گفته بود: «پیگیر هستیم که با کشورهای اوراسیا به تعرفه ترجیحی برسیم. پیوستن ما به تجارت آزاد پنج کشور اوراسیا در توسعه مناسبات اقتصادی ما با کشورهای منطقه جهش محسوب می‌شود.»

تعامل با کشورهای منطقه و اتحادیه‌های منطقه‌ای، حالا بیشتر از همیشه اهمیت خود را نشان داده است. رئیس‌جمهوری در امریکا روی کار آمده که در تمام سخنرانی‌ها و مواضعش به قدرت اقتصادی آسیا، یعنی چین، فشار آورده و تهدید کرده است. از طرف دیگر، ایران را نیز کشوری بسیار منفی جلوه می‌دهد و تلاش آشکاری برای تحکیم اتحاد خود با عربستان و اسرائیل برای تضعیف اقتصادی و سیاسی ایران کرده است. در این شرایط، دو پروژه بهره‌گیری از جاده ابریشم و عضویت در اوراسیا، بیش از گذشته برای فعالان اقتصادی ایرانی اهمیت پیدا کرده است. البته به جز اهمیت از منظر اقتصاد سیاسی، اتحادیه اقتصادی اوراسیا به تعبیر نایب رئیس اتاق ایران بهشتی برای صادرات به حساب می‌آید که می‌تواند رشد اقتصادی و تجاری ایران را سرعت ببخشد.

احیای تولید نفت ایران بعد از ۹ سال

به دنبال توافق برجام و بازیس گیری سهم ایران از بازارهای از دست رفته،تولید نفت ایران به چهار میلیون بشکه در روز نزدیک شد؛حالا هدف‌گذاری ها برای تحقق ۵ میلیون بشکه در روز سوق یافته است.

به گزارش خبرآنلاین، آخرین آمارهای ارائه شده از سوی بانک مرکزی نشان می

دهد در پایان پاییز سال گذشته میزان تولید نفت به سه میلیون و ۹۶۳ هزار بشکه در روز رسید. افزایش تولید نفت در پاییز سال گذشته برابر با ۸٫۹ درصد برآورد شده است. در حالی تولید نفت ایران بار دیگر به چهار میلیون بشکه در روز نزدیک شده است که ۹ سال است حجم تولید نفت ایران نتوانسته است به چهار میلیون بشکه نفت در روز برسد.

ایران در سال ۱۳۸۴ روزانه چهار میلیون و ۱۰۶ هزار بشکه نفت تولید می کرد اما با آغاز دولت نهم ، روندی کاهشی بر میزان تولید نفت ایران حکمفرما شد به طوری که در پایان دولت دهم ، تولید نفت ایران به ۳ میلیون و ۴۸۱ هزار بشکه در روز رسیده بود.

در حال حاضر ایران نتوانسته است به تولید ۳ میلیون و ۹۶۳ هزار بشکه در روز دست یابد این در حالی است که پیش از این در آغاز فعالیت دولت یازدهم میزان تولید نفت با سه میلیون و ۴۸۱ هزار بشکه در روز برابر بود.

تشدید تحریم های غرب و کشیده شدن پای تحریم به فروش نفت سبب شد در سال ۱۳۹۳ نیز میزان تولید نفت ایران کاهش یابد و به حدود سه میلیون و ۶۳ هزار بشکه در روز برسد . با این حال با امضای برجام ، موقعیت صنعت نفت در ایران متفاوت شد و در مدت زمانی کوتاه

ایران توانست نسبت به بازیس گیری بازارهای از دست رفته خود اقدام نماید.

ایرآن در دهه هشتاد تنها سه سال شاهد تولید چهار میلیون بشکه ای نفت در هر روز بود و پس از آن،حتی پیش از تحریم ها نیز نتوانست موقعیت خود را در این حوزه حفظ کند.

میزان افزایش تولید نفت در سال ۱۳۹۳ نسبت به سال ۱۳۹۴ برابر با ۵٫۵ درصد و میزان افزایش در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال ۱۳۹۴ برابر با ۸٫۹ درصد برآورد شده است.

دولت یازدهم اقدامات مناسبی را در حوزه نفت ، خصوصا پس از برجام در کارنامه خود ثبت کرد به طوری که برخی معتقدند بازی نفت پس از برجام،برای صنعت نفت بازی با برد کامل بود اما با این حال توسعه بازارهای صادراتی و همچنین افزایش ظرفیت صنایع وابسته به نفت به منظور دوری از خام فروشی در دستور کار قرار دارد.به طوری که با افزایش تولید نفت،نرخ رشد اقتصادی کشور هم مثبت شد.

هرچند کارشناسان می گویند که دیگر نفت تاثیریری بر رشد اقتصادی ایران ندارد.اما براساس قانون برنامه ششم، توسعه ظرفیت تولید نفت همچنان در دستور کار دولت است و قرار است براساس این قانون برنامه باز هم ظرفیت تولید نفت و همچنین صنایع وابسته به آن افزایش یابد.

بیژن زنگنه اخیر اعلام کرده که ایران در نظر دارد به زودی چهار قرارداد تازه با چهار شرکت بزرگ نفتی منعقد کند که بر مبنای آن توسعه چهارمیدان نفتی و گازی در دستور کار قرار خواهد گرفت. در صورت عقد چنین قراردادهایی،تولید نفت ایران می تواند به بیش از ۴ میلیون بشکه در روز اضافه شود.آنطور که زنگنه گفته این افزایش تولید،نفتی توافق اخیر اوپک مبنی بر توقف تولید نفت نخواهد بود،زیرا این توافق کوتاه مدت است. براساس برنامه ششم توسعه، طی ۵ سال آینده ظرفیت تولید نفت ایران قرار است به ۵ میلیون بشکه در روز افزایش یابد که این افزایش با قراردادهای جدیدنفتی امکان پذیر خواهد شد.

کارشناسان پیش بینی می کنند که با توسعه میادین جدید و افزایش برداشت از میادین مشترک،ایران این امکان را خواهد داشت که سهم ۵ درصدی از تولید جهانی نفت را به خود اختصاص دهد. برخی پیش بینی ها حکایت از آن دارد که بعد از پایان ۹ ماه توافق اوپک،قیمت نفت رو به افزایش بگذارد.اگر چنین اتفاقی بیفتد،تولید نفت ایران سرعت بیشتری خواهد گرفت.

چرتکه

چرا اقتصاد ایران

هوشمند نیست؟

مرتضی ایمانی راد*

امروزه هوشمندی intelligence جزء لاینفک اقتصادهای جهان شده است . کشورهایی که از این قافله عقب مانده اند ، تمام تلاششان برای بقاء است نه رشد و توسعه. تا هوشمندی در یک اقتصاد تزریق نشود، اثری از نرخ رشد پایدار در آن اقتصاد نمی بینید. امروزه سخن از توسعه و هر گونه بهبود اقتصادی بدون ارجاع به هوشمندی اقتصادی راه به جایی نمی برد. به همین دلیل است که اقتصاد ایران چون فاقد هوشمندی است، در تله ایستایی گیر کرده است و به همین دلیل است که مساله اصلی اش بقاء است. هر اتفاقی بیفتد و هر سیاسیاتی اتخاذ شود، اگر مبنای هوشمندی اقتصادی در کشور مستقر نشود، کشور به رشد پایدار دست نمی یابد. ولی چرا اقتصاد ایران هوشمند نیست ؟

۱– چون آمارهای کافی برای فعالیت های اقتصادی در اختیار نیست . یعنی ما جامعیت آماری نداریم .

۲– چون آمارهایی که منتشر می شود به روز نیست و در نتیجه برای عاملین اقتصادی قابل استفاده نیست .

۳– چون بخش قابل توجهی از نظریه پردازان اقتصادی زندگی اقتصادی را تجربه نکرده اند. به همین دلیل است که نظریه های آنها در سطح نظریه می ماند.

۴– چون سیاستمداران و سیاستگذاران اقتصادی به جای تمرکز بر سیاست گذاری نظریه پردازی می کنند. نظریه پردازی در ایران راهی برای اثبات خود شده است.

۵– چون دانشگاهها نمی توانند به سیاستگذاران سرویس بدهند. چون همه در حال نظریه پردازی هستند، حتی سیاستگذاران

۶– چون ایران تعامل کافی با خارج ندارد و نمی تواند از خارج یاد بگیرد. یادگیری یکی از مهمترین مجراهای هوشمندی است. مثلا اگر بدانیم که دیگران چگونه با بحرانهایی مالی و پولی برخورد کرده اند سریعتر به سیاست های درست و اثربخش می رسیم.
۷– چون ارتباط اقتصاد ایران با محافل علمی جهان قطع است. تبادل ایده ها به تصادف واگذار شده. در مجموع اندیشه های بیرونی را زیاد هم قبول نداریم.

۸– چون اندیشمندان داخلی به علم روز مجهز نیستند و اندیشمندان بیرونی به خوبی به علم روز مجهزند ولی تجربه زندگی اقتصادی در ایران را ندارند. در این جور مواقع همه نظریه پردازی می کنند. انگار مملکت فقط به یک نظریه نیاز دارد و همه در این مورد تلاش می کنند که کمک کنند.

۹– چون روی اقتصاد ایران تحقیق نشده است . روی اقتصاد ایران و مشکلاتش هزینه نشده است. هر مشکل اقتصادی باید مورد کنکاش علمی و تحقیقاتی قرار بگیرد تا راه حل مناسب استخراج شود. ولی همه فکر میکنند که برای حل مشکل باید نظریه پردازی کنند. فقدان آمارهای جامع میدان نظریه پردازی را پر رونق کرده است. وقتی آمار و تحقیق به اندازه کافی باشد ممکن است تفاوت نظریات بسیار محدود شود.

۱۰ – چون تعبیرهای شخصی جای تحقیقات و استدلال‌های اقتصادی را گرفته است . این تعبیرها جدا از اینکه شخصی هستند، محکم و غیر قابل رد هم هستند. برای هوشمندی لازم است که ذهنها شفاف و سیال باشد.

۱۱ – چون سیاستهای اقتصادی بیشتر موازنه فرهنگ‌ها و خرده فرهنگ ها و موازنه قدرت را بیشتر می بیند تا حل مشکلات را. از طرف دیگر چون برای حل مشکل لازم است مشکل را از خودمان جدا کنیم. قدرت و منافع شخصی این اجازه را به ما نمی دهد.

۱۲ – چون زیاد قبول نداریم که اقتصاد داخلی در ارتباط با جهان خارج فرم میگیرد. در این صورت نیازی به مطالعه جهان خارج نداریم . ولی وقتی اقتصاد تحت تاثیر جهان خارج قرار گرفت، مجبوریم علتی داخلی یا منطقه ای برایش پیدا کنیم. دلایل‌مان هم بیشتر از نظریه توطئه پیروی می کند. چون این گونه نظریات مستلزم کار تحقیقاتی و صرف هزینه نیست.

۱۳ – چون دانشگاههای ما کتاب را جای تجربه گذاشته اند. تجربه اندوزی در دانشگاهها هزینه بر است و همه از زیر بار تجربی کردن دروس فرار می کنند. به همین دلیل است که دوره های مدیریت «اجرایی» تنها در کلاس اجرا می شود.

۱۴ – چون سیاست سایه بر اقتصاد انداخته و منافع و مصلحت های سیاسی سایه بر محاسبات اقتصادی انداخته است .

۱۵ – چون همه فکر می کنند که اقتصاد را خوب می داند ، ولی نمی داندند و بدتر اینکه خود نمی داندند که نمی داندند.

۱۶ – و آخر اینکه، چون هنوز به نتیجه نرسیده ایم که عاملین اصلی رشد پایدار اقتصادی، مدیران واحدهای اقتصادی و به خصوص بخش خصوصی است. به همین دلیل است که به جای اینکه هوشمندانه سیاست های مناسب اقتصادی برای این عاملین طراحی کنیم ، برنامه می نویسیم و از همه می خواهیم خودشان را در برنامه آرزویی دولت جا دهند.

***اقتصاددان و پژوهشگر اقتصادی**